

..... Σ Η Μ Α

Ο.- 'Ακοῦτε τῇ λαογραφικῇ μας ἐμπομπῇ " Ποντιανοὶ ἀντίλαλοι ", πού γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης. Λύρα παίζει ὁ ἴδιος.

Μουσικὴ ἐπιμέλεια 'Ηρακλῆ Κοιοζίδη.

..... τό σῆμα σβῆνει

'Από τὴν ὁμορφὴ συλλογὴ τοῦ δημοδιδασκάλου 'Ανέστη Κοροσίδη, θά σᾶς πα-
ρουσιάσωμε σήμερα, φίλοι ἀκροαταί, δίστιχα τῆς Ματσούκας.

Μᾶς δόθηκε κι' ἄλλοτε ἡ εὐκαιρία, νά σᾶς μιλήσωμε γιά τό εἶδος αὐτό τῶν τραγουδιῶν, πού ὁ λαός μέσα σέ δύο στίχους, δεκαπεντασύλλαβους, δίνει ἓνα ολοκληρωμένο νόημα. Καί ἀπό τά λιανοτράγουδα αὐτά, δέν λείπει οὔτε τό λαο-
γραφικό στοιχεῖο. Οἱ στίχοι περιέχουν πότε ἓνα ἔθιμο, ἄλλοτε μιὰ ἀντίληψη τοῦ λαοῦ, ἀλλά καί ὅτιδήποτε, πού ἔχει σχέση μέ τὴν ἐκδήλωση τῆς ζωῆς του. Μέ ἄλλα λόγια, κι' ἀπό τά δίστιχα προκύπτουν στοιχεῖα πολιτιστικά, πού δί-
νουν ἀδρές εἰκόνες τοῦ ψυχικοῦ καί πνευματικοῦ κόσμου τοῦ λαοῦ μας.

'Ἰδού λοιπόν μιὰ ἀντίληψη τοῦ λαοῦ, γιά τό πῶς πρέπει νά σκεφθῇ ὁ καέννας, ὅταν δρᾷ καί κινεῖται μέσ' στή ζωή.

Π' ἐπέθαναν, ἐπέθαναν, πού ζοῦν πᾶς ὁ ἀποθάνε,
τόν κόσμον κανεῖς κι' κερδαίν', τοῦ νάκοῦ εἶν' ντ' ἐφτάμε.

"Ὅσοι πέθαναν, πέθαναν, κι' ὅσοι ζοῦν κι' αὐτοὶ θά πεθάνουν, καέννας δέν πρόκειται νά κερδίση τοῦτο τόν κόσμο, ὅλα εἶναι μάταια.

'Υπενθυμίζει ἡ Λαϊκὴ Μοῦσα, μέ τρόπο λυρικό, τὴν ἀνεπιθύμητη κληρονο-
μιὰ τοῦ ἀνθρώπου, τόν θάνατο καί διδάσκει, ἔτσι, κατὰ τρόπο λεπτότατο, τὴν ἀξία τῆς ἡθικῆς ζωῆς, τὴν ματαιότητα καὶ κακῆς ἐνέργειάς μας. 'Ἰδού. Μέ τὴ
φράση: " Τόν κόσμον κανεῖς κι' κερδαίν' ", τό ἀληθινό περιεχόμενο τῆς ζωῆς,
προβάλλει πεντανάθαρα. Τό γλυκό τραγοῦδι γίνεται παραίνεση, προτροπὴ πρὸς
τό καλὸ, τό ἡθικόν, τό ὠραῖο.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Οἱ ἔρωτες τοῦ παλιοῦ καιροῦ, ἦταν ἀγνοί, ἐντιμοί. Τό ἐρωτικὸ αἶσθημα
ἦταν πολὺ δυνατὸ. Κανέννας νέος δέν ἀγαποῦσε μέ ὑπολογισμό, ὅτι δηλαδή ἡ
κόρη θά τοῦ δώσῃ τόσα λεπτά, προικιὰ κλπ. Καμμιά κοπέλλα δέν δημιουργοῦσε
τόν ἐρωτικὸ δεσμό, ἀπλῶς γιά νά παίξῃ, νά ζήσῃ ἔντονα τὴ ζωή, ὅπως ἀρκετά
συχνὰ ἀκούεται σήμερα. Οἱ ἐρωτευμένοι ἀπέβλεπαν πάντα στὴν παντοτεινὴ

ἔνωσή τους, στό γάμο. Ἡ ἱερότητα τοῦ ἐρωτικοῦ δεσμοῦ, δέν δικαιολογοῦσε κανένα ἡθικό παραστράτημα, ἢ παρασπονδία οὔτε ἀπό τό νέο, οὔτε ἀπό τή νέα. Τό θεωροῦσαν μεγάλη ἀμαρτία, νά γικρεμιστῇ τό οἰκοδόμημα ἑνός ἐρωτικοῦ αἰσθήματος. Ἄν συνέβαινε κάτι τέτοιο, τότε ὁ πόνος τοῦ ἀδικημένου, τοῦ προδομένου, ἦταν ἀβάσταχτος. Καί ὁ πόνος αὐτός - πικρό φάρμακο τῆς περιφρονημένης ἀγάπης - βγαλμένος μέσα ἀπό τήν φλογισμένη ψυχή του, γίνε-
ται ἕνα ἀνάθεμα, μιά κατάρρα.

Ἡ βαρειά κατάρρα προδίνει, πολλές φορές, σκληρά ἔνστικτα τῆς ψυχῆς. Ὅμως ὁ ἀδικοχτυπημένος ἐρωτευμένος νέος, ποιά ἄλλη παρηγοριά μπορεῖ νά ἔχη; Δέν κερδίζει τήν ἀγάπη του. Ἀλλά νά τήν δῇ καί σέ χέρια ἄλλου-
νοῦ; Αὐτό, δέν μπορεῖ, νά τό ἀνεχτῇ ἡ ψυχή του. Καί τραγουδᾷ πικρόχολα.

..... Λ Υ Ρ Α

Ἀγγέλ' νά παραστέινε σε, ὁ Θεόν ν' ἀναμέντσε,
ὅσον ντ' ἔχῃρες μέ τ' ἐμέν, ἐκεῖνο ν' ἀπομέντσε.

Ὡσότου ἔρθῃ ἡ ὥρα τοῦ θανάτου σου, ἄπιστη ἀγάπη μου, νά μή δοκιμάσης ἄλλη ἐρωτική χαρά. Νά μείνης μονάχα μέ τή χαρά τοῦ δικοῦ μας ἔρωτα. Μ' αὐτήν θά ζῶ κι' ἐγώ, σ' ὅλη μου τή ζωή.

Ἴδού καί ἄλλη σαῖτιά πρὸς τήν ἄπιστη μνηστή, πόσο γλυκειά, πόσο ἀνθρω-
πιστική, πόσο Ἑλληνική, θά ἔλεγα:

Ἀρνί μ', θά καταρῶμαι σε, φοοῦμ' ἄς σά κατάρας,
φοοῦμαι κροῦν' σόν πρόσωπο σ' καί χάντς τήν ἐμορφάδα σ'.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Περνοῦμε τώρα σέ εὐτράπελα δίστιχα, Ὁ λαός, μέ σατιρική διάθεση, φανερώνει καί πάλι τήν ψυχή του, προδίνει μέ εἰλικρίνεια τὰ αἰσθήμα-
τά του.

Ἡ συνήθεια, νά ἐξομολογοῦνται οἱ ἄνθρωποι στόν ἱερέα, εἶναι κοινή, ἀνάμεσα σ' ὅλους τοὺς Χριστιανούς. Μπροστά στόν ἀντιπρόσωπο τῶν Ἀπο-
στόλων τοῦ Θεοῦ, ὁ καθενας, μέ εἰλικρινή ψυχή, λέει τίς ἀμαρτίες του, μετάνοιώνει γι' αὐτές καί ζητάει συγχώρηση.

Καί ὁ νέος καί ἡ νέα, πού ἀγαπήθηκαν κρυφά, καί μεθυσμένοι ἀπό τό κρασί τοῦ ἔρωτα, φιλήθηκαν παράνομα, πῶς θά ἐξομολογηθοῦν; Ὁ νέος παίρ-
νει τήν πρωτοβουλία καί ζητάει ἐπιείκεια, γι' αὐτόν καί γιά τήν ἀγαπημέ-
νη του.

..... Λ Υ Ρ Α

Ποπάδες καί πνευματικοί,σεῖς,πού ζημολογάτεν,
έμέν καί τό σαρίν τ'άρνί μ',βαρέα μ'έρωτᾶτεν.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Κάτι ἄλλο τώρα:Μιά παροιμία λέει:πώς οἱ συνάνθρωποι τό καρποφόρο δέν-
τρο πετροβολοῦνε,πού σημαίνει,πώς τούς ἄξιους ἀνθρώπους κατηγοροῦνε.
'Αλλά συμβαίνει στή ζωή,νά κατηγοροῦν τόν καθένα.Κόσμος εἶναι αὐτός·
φτωχός εἶσαι,δέ σέ θέλουν,πλούσιος εἶσαι,σέ φοβοῦν,γίνεσαι γλεντοκό-
πος,σέ κουτσομπολεύουν,προοδεύεις,σέ ζηλεύουν.

Ἔτσι,ἀγανάκτησε ὁ λαϊκός ποιητής τοῦ ἀκόλουθου δίστιχου,πού τόν
κατηγόρησε ὁ κόσμος καί γιά πράγματα,πού δέν ἔκαμε ἤ ἔκαμε,ὄχι ὅμως
καί στό βαθμό,πού λένε.Κι'αἰσθάνεται τήν ἀνάγκη ἤ νά κάμη ρητορική γιά
τήν υπεράσπισή του ἤ νά συγκαλύψῃ τά πράγματα.

Ἐμέν κατηγοροῦνε με καί ντό κι'έφτάω,λέγνε,
ὁ θόν νά δῇ ἀτς ἕναν τέρτ',έμέν ν'ἀπιδιαβαῖνε.

Ὁ κατηγορούμενος ἤ ἀδικούμενος βιοπαλαιστής,δέν 'βρίζει ὅπωςδήποτε
καί δέν δείχνει τάσεις γιά ἐκδίληση.Ἀποτείνεται στό θεό,καί προκαλεῖ
αὐτόν,νά δώσῃ στούς κακοῦς ἀνθρώπους,πού τόν κατατρέχουν,κάποια ἀνάλο-
γη τιμωρία,ὥστε νά ἀπασχοληθοῦν μέ αὐτήν καί νά μήν ἔχουν ἄλλο καιρό,
νά τόν κουτσομπολεύουν καί νά τόν φέρουν,ἔτσι,γουρσουζιά στήν πρόοδό
του.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ἐδῶ κλείνει ἡ ἐμπομπή μας.Θά συνεχίσωμε,τήν ἐρχόμενη Τρίτη,αὕτη
τήν ὥρα.

..... Σ Η Μ Α

Μετεδόθη ἡ λαογραφική ἐμπομπή τοῦ σταθμοῦ μας: " Ποντιακοί ἀντίλαοι "
πού γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης.Λύρα
ἔπαιξε ὁ ἴδιος.Μουσική ἐπιμέλεια Ἡρακλῆ Κοκοζίδη.

..... τό σῆμα σβήνει